

1902

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 "
Negyed évre . . . 3 "
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések
és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltnék.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal
Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager K. ezégnél.

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felolós szerkesztő:

Feymann Gyula
üggyéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Nagy reformok.

A közel jövő országos érdekű teendői közül három probléma magaslik ki. Első az adóreform, második a közigazgatás újjászervezése, illetve államosítása, harmadik a tisztviselők fizetés emelése. Ha az új törvényhozás sikerrel oldja meg csak ezt a három feladatot is, olyan műveket alkotott, melyekkel kitűnhetetlen betűkkel véste magát az ország történetébe.

Az adóreformról már sokat beszéltek nálunk, tervezet is készült róla s a tervezetet ismeri is a közönség. Az elv melynek szellemében a reform készül, a progresszivitás elve a vagyoni állapothoz mért arányos adózás. A progresszivitás elvét hangoztatták eddig mindazon illetékes faktorok, akik az adóreformról beszéltek s nekünk nincs okunk ebben az ígértben kételkednünk. Csakis a progresszív rendszernek van értelme, ha újat akarunk teremteni az adózás terén. Ha nem ilyen lesz az új törvény, akkor nem is kell, mert olthatatlan, rossz és igazságtalan lehet csak, ilyen pedig van nekünk most is.

Szükséges, hogy a városok és községek élénk figyelemmel kísérjék az adóreform tervezetének fejlődését, mert száz éves tapasztalat bizonyítja, hogy az ország különböző vidékein különbözők az adóalapok, különbözők az adóalkalmazások a szokáshoz és a helyi viszonyokhoz képest. Ezeket egy kalap alá venni nem lehet s ezért szükséges, hogy mindennemű adó alapról külön gondoskodják a reform.

Régi, száz éves bajok nyerne majd orvoslást a progresszív adó behozatala által, első sorban a kisbirtokosok, a fél és negyed esztiók tulajdonosai szabadulnak fel az adó-rabszolgaság alól. Ez a körülmény maga nemzetfentartó vívmány.

A második nagy munka, mely Magyarországra vár a közigazgatás reformjának évtizedek óta függő kérdése.

Van már egy helyes új törvényünk, mely mintegy bevezetésül szolgál a nagy reformnak: a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló. A törvény jó, de a tapasztalás máris azt bizonyítja, hogy fél munka. A lábbadozó világból ránk szakadt vármegyei közigazgatást nem lehet toldás foldással korrigálni, csak gyökeres új törvényvel Remélni merjük, hogy most már nem maradunk a pusztá ígérttel való megelégedésnél, hanem követelni fogjuk az intéző faktoroktól, hogy egyszer már eleget tegyenek az évtizedes ígértnek. Tisztában vagyunk azzal, hogy nehéz, de talán még kényesebb munka ez a reform, mert annyi érdekbe ütközik, ahány közigazgatási járása van Magyarországnak. Mindegy.

Meg kell már lenni egyszer a nagy operációnak, máskülönben soha meg nem gyógyul a kóros test.

Egyfelől az autonómia, másfelől az államhatalom érdekeinek Charibdisei között kell elvitorláznia azoknak, akik erőt és bátorságot éreznek magukban arra, hogy a közigazgatást a modern kor igényeinek megfelelően reformálják. De velük van és bizalommal nézi mutkázkodásukat az egész ország közönsége s ebből merítsenek invencziót és erőt.

A harmadik feladat az állami tisztviselők s ennek kapesán a törvényhatósági és községi tisztviselők fizetési viszonyainak rendezése. Az az egyhangú „panen et circenses“, mely az ország minden városából, ahol állami tisztviselők vannak, oly imponzusan felhangzott, az az egyértelműség, melylyel az ország értelmiségének színe java egy cél érdekében állást foglalt — lehetetlen, hogy hatását tévesztené az illetékes ténye-

zőkre. Elvégre ők a magyar állam gépezetének alkatrészei s ez a gépezet nem működhet korrektul, ha visszautasított, letört ambícióju és a felsőbbség parancsszava által elhaglatott tisztviselők vezetnek az ügyeket az állami hivatalokban.

Eltelkintve a humanizmus szempontjából, a fentemlített szempont olyan fontosnak látszik, hogy az már magában rejti a tisztviselők mozgalmának sikereit.

Humanizmus.

Az emberi társadalom mindegyik rétegében háromfajta számba veendő emberek vannak: 1. a kiknek tisztessége és magukhoz való tudománya van; 2. akiknek csak tisztessége van; 3. a kiknek egyik sincs, vagy csak a közjóra káros tudománya van.

A népet e három fajtaban tekintve, azt tapasztaljuk, hogy a fennálló rendben csak az elsőfajta képes a maga emberségéből boldogulni; a második fajta már csak akkor boldogul, ha támogatják s nem engedik elzúlni; a harmadik fajta pedig az előbbi kétón ennek kárára élődik. De még a jóra s életrevaló fajtaban is nagyon megvan az élete nehezítve; mert részint a természet, részint a fennálló rend időnként nagyon mostohán bánik vele. Mivel pedig forgó tőkéje csak nagyon kevésnek van; mivel az évi jövedelem évről-évre kell s elfogy; ezek is ki vannak téve annak a veszedelemnek, hogy vagyunk fogy, utóbb egészen elfogy s a természet és állam mostoha bánásmódja ellen kikelnek. Ekkor már nem sok kell ahhoz, hogy ők is a nép azon tömegéhez súlydjenek, mely meg nem engedett uton akarja existenciáját toldozni-foldozni.

E tömegnek nevelésében nagy része van még egy másik, illetve harmadik tényezőnek; az önzöknek, kiknek szemében felebarát, polgártárs, hazafiú testvériség, magyar haza, mind-mind nem ismert vagy számba nem vett dolgok; s a kik miatt egész családok, egész vidékek tönkre mehetnek csak az ő zsebük teljék. S e zéljukat a tudatlan, kellőleg meg nem okosított néppel könnyen elérvén, nem csuda, ha a nép anyagi s erkölcsi értékében folyton mélyebbre súlyd s oly gondolatra s dologra vetemedik, a mi a fennálló rendet felforgatással fenyegeti. Olyan intézményből mely a népet boldogulni segítse, arány-

TÁRCZA.

Idegesség a gyermekszobában. *)

Irta: Kovács Ernő.

Századunkban köztudomású, hogy meunynyre dominál az idegesség. A tapasztalat bizonyítja, hogy az emberiségnek mily nagy része szenved e bajban, s hogy megrongált idegrendszer az orvostudomány igen komolyan figyelembe veszi; de szerencsére konstatalható, hogy nincs annyi idegbeteg ember, mint a hányan e szót „ideges“, száltében-hósszában, alapos ok nélkül használják. Jelen sorok czélja éppen ama nagy veszélyre utalni, melyet az „idegesség“ szó szertelen hangoztatása magában rejt, főleg a gyermekek nevelésénél. Már kis korában megismeri sok gyermek e mondat jelentőségét: „mama ma ideges“ s fél attól. Tudni fogja csakhamar, hogy ez nem jelent egyebet, minthogy anyja ma nem fog vele a szokott módon barátságosan foglalkozni, s hogy ma a legesekélyebb helytelenségért sokkal nagyobb dorgálásban részesülne a rendsnél. A gyermek agyában meggyökerezik ezen tisztázatlan fogalom, hogy „idegesnek lenni“ annyit tesz, mint rossz kedvűnek, igazságtalannak lenni stb. eféle.

Az idegesség, illetve jelen esetben, az ideges ingerlékenység, ha az idegrendszerben működési zavar nincs, nem egyéb, mint a napi foglalkozással járó alkalmi okok következménye. Bizonyára nem csoda pl. ha egy anya, ki egész nap a háztartási teendőkkel, a gond- és fáradságteljes gyermekneveléssel s gondozással van elfoglalva, — elfárad és kimerül s nem uralkodik önmagában teljesen. De vajon miért

használtatik ezen egészen természetes kifáradási állapotokra oly gyakran ezen kifejezés „idegesség“ s éppen a gyermekekkel szemben? Ha a gyermekek kissé felnőnek úgy, hogy már iskolába járhatnak: ezen korban ők már tudják, hogy mi az fáradtnak lenni; már azt is tudják, mi az a „gond“; azt is megértik már, hogy nem mindig állhatnak az ő rendelkezésükre odahaza.

Miért nem mondják tehát ezen gyermekeknek a helyett, hogy „hagyj békében, ma ideges vagyok“, a sokkal érthetőbb kifejezést „fiam ma fáradt vagyok“ stb. Ennek legalább meg volna az a következménye, hogy a jó nevelésű gyermeknél ilyenkor sikeresen lehetne appellálni az ő tapintatosságára és kiméletességére, mert csak azt vehetik ők teljesen figyelembe, a mit megértenek. Az idegességre való hivatkozás tehát nem a legszerencsésebben választott mód ahhoz, hogy magunknak nyugalmat biztosítsunk.

A gyermek e kifejezésen „ideges“ . . . filozofálni kezdhet: miért büntetnek meg engem, ha heveskedem, holott a felnőttek ugyanezen vétésgöket az idegességökkel mentik ki. Idegességgel jelölnek meg manapság sok olyesmit a mi tulajdonképpen nem egyéb, mint türelmetlenség, sőt sokszor: a felnőttek nevelétsége. Ha a gyermek az iskolában nem bír nyugodtan ülni, ugy erőlesen rendreutasítják és nem egy felnőtt ember van ki kezét és lábát nem tartja nyugodtan, s a terhes szokásukat idegességökkel mentetik, a mi pedig való uralkodás akaratának hiánya. S éppen ebben rejlik a veszedelem, az ilyen embereknek a gyermekekre való betolyását illetőleg; mert semmi más tulajdonságot nem kellene a mi gyermekeinknek jobban emlékeztetnibe vésni, mint az önuralmat. Természetesen oly szülő, ki ezt maga sem gyakorolja annál kevésbé követelheti ezt gyermekétől.

Egy további káros következménye eme hiányzó önuralomnak az, főleg az anyáknál, hogy a gyermek, ha azt tapasztalja, hogy ismételteten igazságtalannul vagy kelletlenül nagyobb mértékben büntették meg azért, mert az anya ideges volt, — igazságos, illetve megérdemelt büntetés alkalmazásával is meglesz győződve, hogy az nem volt megérdemelt, hanem csak anyja szeszélye folytán jutott ki neki.

Még végzetesebb az, ha az anya gyermekének rakoncátlanokodását, különböző nevelétségeit, a vagy gyáva megijedését idegességgel akarja kimagyarázni. Ez a legnagyobb vétség a pedagógia ellen. Az idegesség u. i. jogosan mondható meggyöngült akaratörök; de miképpen erősödjük ez meg, ha az már a kora ifjúságban gyengültnek ismerteti el.

Kétségtelenül vannak gyermekek, kik minden durvább érintésre ijedten összezerzennek, s kiknek fantázia betegesen izgatott, vagy kik egyéb bizonyítékait is adják annak, hogy könnyen reagáló idegeik vannak. Az ilyen gyermekekkel kellő gonddal is kell banni, lassan és céltudatosan arra kell őket nevelni, hogy ne ideges korosok legyenek hanem hogy alkalmasak legyenek arra, hogy az életben nekik kiszabott feladatokat bátran teljesíthessék. Abból, hogy a gyermek egy részét ok nélkül idegesen nyilvánítják, csak baj származhatik, hiszen a nélkül is az élet harczában megérintheti őket az idegesség teug-rének hulláma! Ferde nézet némelyeknél, hogy a ki idegességtől mentes, az erkölcsileg és fizikailag is durva. Sok anya gyermeke nevelésében az „idegesség“ szó ok nélküli használatát bátran kitűrőlhetné szokincsenek tárházából.

*) Megjelent az „Ifjúság és Egészség“ című folyóiratban

lag kevés, abból meg, amelylyel a nép filléreit elsedik, aránylag nagyon sok van. Nem csoda, hogy a nép nem az, a mi nek a magyar hazára, ennek helyes felfogására való tekintetből lennie kellene

Hát az értelmiség? Két osztályba osztandó: birtokos és tisztviselő osztályba.

Az uraságok legnagyobb része helyéhez méltóan, nemesen fogja fel a rendeltetését s a népet, annak izmosodását, családra, hazára életfeltételnek tudja. Meg van győződve, hogy a nemzettestben ő a vér, a nép meg a kéz és láb; s tudja azt, hogy megromlik a vér, ha a kéz és láb munkája folyton üde erőben nem tartja s elhal a kéz és láb, ha a vér megromlik. Egy kisebb része azonban — sajnos — nincs rendeltetésének tudatában. Ez a népet csak eszköznek tekintti, de nem látja benne az izzadó testvért, a felbarátot, kinek helyzetét gőgösen megvetni nem szabad, kinek gyarlóságait jóakarutalag elnézni kell, kinek hibáit nagylelkűen megbocsájtani lehet, kinek jóirányban való vezetését a gondviselés rájuk, a nemesekre bízta. Honnan van, hogy némely uraságok családjánál egy egész törzs nép fia van szolgálatban s el se kívánczik tőle; míg egy másik urcsalád alig kap munkás kezét, az is ki meglopja, ki felgyújtja.

Az értelmiség másik osztálya szolgálati viszonyban lévők a legkisebb hivataloktól, fel a legmagasabbig, a legalacsonyabb tisztviselőtől a legfelsőig. Mivel képzettségdolgában itt van a legnagyobb különféség, ennek kifolyása képen itt van a legtöbbféle megtévedés is. Az alá és fölrendeltség viszonyából eredő bajokról nem is szölok. Egy rész az ügyetlen intézkedések ügyes végrehajtója; másik rész üdvös rendelkezések ügyetlen foganatosítója; egy harmadik rész vak eszköz mely felfelé elfogott uszály hordozó; letel elbizakodtan gőgös. S ki akarná elbárálni mind azon árnyalatokat, melyet az u. n. tanult osztály értelmességben és jellemében mutat. Egy hiba azonban olyan, mely általában elterjednek látszik; felül nem elég igazságosak, alul nem elég lelkiismeretesek, mert nem üdvösen megoktatottak. Ilyen kezekben a népek lehetetlen meg nem romlania.

Vegyük ehhez még azt a sokféle magán foglalkozást, magán vállalatot, melynek a nép szintén ki van szolgáltatva s mely rajta is van, hogy a kit lehet s amennyire lehet kiszípolozzon. Az egyszerű tudatlan nép jóhiszeműségét könnyen ki lehet játszani, csak lélek kell hozzá.

Ebből is látható, hogy ha már szocializmusról esik szó, a fő ok nem annyira a népben van, hanem a vezetőkben. Elnyomás, csendőrség, katonaság, stárium időkint elehallgatgatja, de ki nem írhatja. Amíg a vezetők, ha nem is egész vonalon mindenütt, hanem csak itt-ott szakadozva mulasztásokat követnek el, vagy tényleg bűnös részt vesznek a népi ipara és jóvalta körül, a szocializmus időkint mindenha fel-felüti fejét. Gyökeresen orvosásra van itt szükség mely a bajnak nemcsak a népben kiűtő töveit szüntesse meg hanem annak az értelmiségben rejlő csirját is ölje ki. Az egyedüli orvossága — ne kisinyeljék a nagyok — az iskola. Iskolát a népek, jót és sokat!

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Bajsai Z á k ó Milán főispán szerdán érkezett vissza városunkba. — Mattanovich Adolf polgármester budapesti illetve bécsi útjából pénteken este tért haza.

— **Előkelő esküvő.** Fényes, uri esküvő lesz csütörtökön, november hó 14-én a belvárosi gör. ke. szerb templomban. Ugyanis akkor vezeti oltárhoz P a u n o v i c s István cs. és kir. hadbíró-örnagy P a v l o v i c s Angyalka urhölgyet, P a v l o v i c s Miklós városunk volt polgármesterének nagyműveltségű leányát.

— **A városi küldöttséget,** melyet Z á k ó Milán főispán vezetett, kedden délelőtt fogatta Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter az országház miniszteri szobájában. Mattanovich Adolf polgármester ismertette a helypénz-szedési pert. A belügyminiszter a legnagyobb figyelemmel hallgatta a polgármester előadását és biztosította a küldöttséget, hogy a pénzügyminiszterrel együtt behatárolja és a legjobb jóindulattal fogja az ügyet tanulmányozni. — Ugyancsak kedden délután tiszteltet a küldöttség Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél, a pancsovai téli kikötő ügyében. Itt is a polgármester beszélt. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter is megígérte, hogy a város érdekében minden lehető meg fog történni s kiemelte, hogy ezen a városra nézve, oly fontos ügyben a város főispánja már előzőleg és kellően informálta őt. — Jogos tehát a remény, hogy városunk ügyei ezután nagyobb méltánnyal fognak oda főt elintéztetni, a mihez minden esetre Z á k ó Milán főispánunknak mindenre kiterjedő figyelme és érdeklődése igen sokban hozzájárul.

— **Előadás.** Gromon D. m. ny. t. egyesület által fentartott továbbképző tanfolyamon a jövő szombaton Cser Gyula főgymnásiumi tanár a nyelv-rokonságról fog előadást tartani.

— **Kinevezés.** Sörös Ilona tanítónőt a vall. és közoktatásügyi miniszter a torontálvársárhelyi községi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

— **Jubileum.** Mult vasárnap ünnepelte meg az ág. hitv. ev. egyház két legkiválóbb, mindenkor áldozatkész, egyházhoz törhetlen hűséggel s szeretettel ragaszkodó tagjának az egyház szolgálatában eltöltött 50 éves jubileumát. H u b e r János, egyh. felügyelő s V o l t m a n n Ede, kiérdemült egyh. gondnok volt tak az ünnepelték, kiknek a mindenható Isten megengedte élni azon nagy, s ritka szerencsét, hogy egyházuk szolgálatában töltött 50 évet megérhették. Valóban ritka, szép ünnepély volt. Szombaton este az

ág. hitv. ev. egyházi dalárda a jubilánsok lakása előtt szép énekekkel róttá le irántok való tisztelést. Vasárnap déle 9 órakor egyházi közgyűlés volt, melyben a két jubilánsnak az egyház körül szerzett elvülhetlen érdemei jegyzőkönyvileg megörökítettek. Voltmann E ki egészségégi állapotára való tekintetből az egyház gondnoki állásról már évek előtt leköszönt, tisztelbeli gondnokká választott meg. A jegyzőkönyvet s a jubilánsoknak átadott másolatokat az összes jelenlevő egyháztagnak aláírták. 10 órakor, a diszteni tisztelét előtt érkeztek meg a jubilánsok, kik az iskolás gyermekek s lelkes éljenése között vonultak be a templomba s foglalták el az oltár előtt számokra fentartott üléseket. Tisztelendő Sch w a l m György magas röptű, igaz vallásoságtól s költői illéltől áthatott gyönyörű egyházi beszédben méltatta a reformációt, melynek évforgulóját az egyház ugyan e napon ülte, s az egyház két régi, nű tagjának bokros érdemeit. A remek beszéd mely benyomást keltett az imaházat a legkisebb zugában is megtöltő hívőkre. Istenisztelet közben az egyházi dalárda énekelt s emelte a diszteni tisztelést szép s szabatosan előadott énekeivel. Prédikáció után Sch w a l m lelkész az oltár elé lépett, rövid, de a nű melegebb beszédben üdvözölte a két jubiláns, felolvasta S á r k á n y Sámuel, bányakerületi ág. hitv. ev. püspök, a bánáti esperesség, s az esperességi főjegyző igen meleg hangú üdvözlő leveleit, tudomására hozván az ünnepeltnek az egyház határozatát, átnyújtotta az egyháztagnak adományából beszerzett remek kivitelű Luther aranygyűrűket. Ezután Schwalm Hermin f. leány isk. tanuló üdvözölte az ág. hitv. ev. tanulóifjúság nevében az ünnepeltet s nyújtott át mindegyiknek igen szép babér koszorút „50 Jahre im Dienste der Kirche A. C. 1901“ felirattal. Ezzel véget ért a ritka s magasztos egyházi ünnep. Este 8 órakor a Trombitás szállóda nagytermében, mely díszaki növényekkel, virágokkal igen izlősen volt díszítve, társas vacsora volt, melyen 60-on felül vettek részt. A jubilánsokat tiszt. Sch w a l m György köszöntötte fel remek beszédben, mire H u b e r János mondott a maga nevében köszönetet. V o l t m a n n Ede nevében, kit gyengékedése ágyba döntött, R o t h Ferenz var. tanácsnok mondott köszönetet. Ezután megkezdődött a toasztok árja s a szónokokból dűt a szóárja mint az özvív. Közébe a dalárda énekelt csinos dalokat. A díszes társaság, melynek egy jó részét hölgyek képezték, a legobb kedvben éjtél utáni 2 óráig maradt együtt, a midőn is mindenki megelégedetten ment haza azon tudattal, hogy a pancsovai ág. hitv. ev. egyház ritka szép ünnepet ült méltóan tisztelte meg két legkiválóbb oszlopos tagját.

— **A Verseczi mükedelmek** ma este adják elő a Trombitás termében német nyelven „A madarász“ című operettet a pancsovai rom. kath. nőegylet pénztára javára. A jótékony czél, de különösen testvér városunk előtűnik is előnyösen ismert mükedelmének rátermettsége és kiváló összjátéka elég indok arra, hogy a mai előadás iránt városszerzte fokozott érdeklődés mutatkozik. A szini előadás, mely után táncz következik este 8 órakor kezdődik. Jegyek előre váltatokat Wittigschlager C. könyvkereskedésében.

— **A Délvidéki színtársulat.** A délmagyarországi színikerület választmánya R ó n a y Jenő főispán elnökle alatt november hó 4-én Verseczen ülést tartott. A színi-kerület 13 városából Pancsovát F e y m a n n Gyula, Lugost I s s e k u t z Aurél, Fehértelomot D s i d a főjegyző, Oraviczát dr. F e h é r, M ó d o s t Z s i r o s s József, Nagy-Kikindát dr. B o g d á n Zsifko, Zsombolyát dr. F e r e h, Verseczet P a u l o v i c s táblabíró és Perjessy főreáliskolai tanár képviselték. A választmány tagjai megtekintették F ö l d e s i igazgató szerződötetett és szubvencionált társulatát, mely a mult hóban Oraviczán és Fehértelomban müködött s előadásait novemberben Verseczen folytatja. A bizottság a magánzerpők játékka felett teljes megelégedésének adott kifejezését. Kifogásolta azonban a zenekar és a női kar mükedését, mely csak igen szerény igényeket elégíthet ki. Ha ezeken a hiányokon segítve lesz, ami pedig nagy nehézségekbe nem ütközik, a társulat teljesen meg fog felelni a nagyobb igényű városokban is. November 25-én nagyobb küldöttség keresi fel belügy, kereskedelmi és földművelésügyi minisztereket és nagyobb állami segítséget kér, mert 6000 korona segély kevés a nemzetiségi véro-okban müködő és hazafias missziót teljesítő társulatnak. A választmány még elhatározta, hogy mindenütt megalakítja a helyi színtügyi és színpártoló bizottságokat.

— **Torontáli képviselők a Haz bizottságaiban.** Az új képviselőház alakulási teendői befejeztül legutóbbi ülésében, november 4-én megválasztotta az egyes bizottságok tagjait. Vármegeünk országgyűlési képviselői közül a következők foglaltak helyet a bizottságokban: a függő államadósságokat ellenőrző bizottságban Belitska Béni, a kérvényi bizottságban Botka Béla, a könyvtári bizottságban Szabó Ferenz, a naplóbíró bizottságban báró D á n i e l Ernő és Pap Géza, a vízügyi bizottságban gróf Csekonics Gyula és gróf Karátsonyi Jenő, a zárszámadás-vizsgáló bizottságban Rónay János, a földművelésügyi bizottságban Rónay Ernő és végül dicsőült Erzsébet királyasszonyunk szobrának bizottságában gróf Karátsonyi Jenő.

— **A kereskedelmi és iparkamara teljes üléset** csütörtökön tartotta meg, melyen tudunkkal egy pancsovai kamarai tag sem vett részt. A napirend legfontosabb tárgyát képező 1902. évi költségvetés tárgyalása előtt az ülés elnökségi javaslat alapján a kamara véglegesített tisztviselői számára eredményes mükedések elismerésül törzsfizetésüknek 10%-al való felmelését engedélyezte. E költségzaporulat betudásával a kamara 1902. évi összes kiadásai 58-642 koronában állapították meg, míg a bevételek

az eddig 3 1/2%-os illetékkules feuntartása mellett 60.664 koryna és 61 fillérel irányoztattak elő. A fent említett kiadási összegből a személyi kiadások 18 542 kor, a dologiak 15 600 kor, a keresk. ipari szakoktatás támogatása 18 200 kor. egyéb segélyzések pedig 4300 kor. igényelnek, azonkizul a kamarai székház előmunkálataira 2000 korona lett felvéve. Az ülés d. u. 5 órakor több kisebb jelentőségű és belső ügy elintézése után véget ért.

— **Előleptetett kanonokok.** A király ez évi október 26-án kelt leiratával a csanádi székeskáptalanban dr. Spéth Károly pápai prelátus-apát, éneklőkanonoknak az olvasókanonokságra, Heumen Ferenz pápai prelátus, prépost, örkánonoknak az éneklőkanonokságra, dr. Kun László apát, székesegyházi főesperes, idősebb mesterkanonoknak az örkánonokságra, dr. Szentkláray Jenő apát, ifjabb mesterkanonoknak az idősebb mesterkanonokságra és a székesegyházi főesperességre, dr. Várady L. Árpád miniszteri osztálytanácsos, apát, idősebb alapítványi kononoknak az ifjabb mesterkanonokságra, dr. Engls János ifjabb alapítványi kononoknak az idősebb alapítványi kononokságra való fokozatos előleptetését jóváhagyólag tudomásul vevén, az ilyképpen megürlt ifjabb alapítványi kononokságot Wittenberger Antal pápai kamarás, püspöki titkárnak adományozta. Wittenberger az ország legfiatalabb kononokja. 1867-ben született, így még csak harmincznégy éves.

— **A borfogyasztási adó leszállítása.** Ugy értesülünk, hogy Darányi földművelésügyi miniszter kezdeményezésére a pénzügyminiszteriumban most folyó az előmunkálatok egy oly törvényjavaslat kidolgozására, mely valóságos korszakalkotó lesz a magyar bortermelésre nézve. Nem kevesebbről van szó, mint hogy Magyarországon a borfogyasztási adó jelentékenyen leszállítsák és hogy ezzel szemben felemeltesék a szeszfogyasztási adó. Ez intézkedés mindenesetre óriási hatással lesz a bortermelésre valamint a borkereskedelemlre, azonkizul morális tekintetben is meglesz az üdvös hatása mert új-ját fogja állani annak a rettenetes pusztításnak, melyet a pálinka okoz az alsóbb néprétegekben.

— **Elveszett betéti könyvecske.** P o p o v Tódor napszámos elvesztette „az első pancsovai előlegező egyesület mint szövetkezett“ által kiállított 588 számú betéti könyvecskejét. A ki megtalálja adja át a rendőrségnek.

— **Közlemény.** Folyó hó 23-án a helyben állomásozó 3 zlj legénységének közértesítését illetőleg 1902. évre következők fognak biztosítani: 1.) Marha hus. 2.) Rizs, dara, liszt, tarhonya, borso, lencse, só, paprika stb. 3.) Disznózsír. Az ezen cikkek szállítására vállalkozók felhivatnak hogy ajánlataikat legkésőbb f. hó 23-án d. u. 2 óráig a helybeli honvéd laktanyában a köztékezési bizottságnál adják be, mert később beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz ad. 1.) 500 kor. ad. 2.) 300 kor. ad. 3.) 100 korona bánatpénz csatolandó.

— **Új helyi lap.** „Pancsovaer Wochenchrift“ czim alatt hetenkint kétszer megjelenő új lap indult meg K u r z Bálint szerkesztése alatt. A lap közgazdasági, szociális és kulturális érdekeket akar szolgálni.

— **A tanítógyűlés** lefolyásáról legközelebbi számunkban kimerítő tudósítást hozunk.

— **A helyőrség szaporítása** tárgyában is tett lépéseket városunk polgármestere. A mult héten Bécsben járt és az alkalommal a legszebb reményekre jogosító biztatásokat nyert, mérvadó helyen, hol ezt mondták, hogy a város több helyőrséget fog kapni, mint a mennyit remél. De csak mikor?

— **Meglopott vasáros.** A mult heti kubini országos vásáron Popovics Sz. pancsovai bocskoros mester fiától 2400 koronát loptak el. A szép csomo papirpézt itthon ingébe varrta és Kubinba érve este lefeküdt az ut fátalait kipihenni. Reggel felébredve remülve vette észre, hogy ingének azon helyén, hol a 2400 K. volt tátongy lyuk van s egész kincse nyomtalanul eltűnt. A rögtön értesített csendőrség nyomozta a tettest és el is fogott egy ugyanazon korcsmában hált gyanus pancsovai cipész. A pénznek azonban nyoma veszett.

— **Elveszet** Egy kis pénztárca és egy csomagba kötött okirat veszett el szerdán. Megtalálója adja a rendőrségnek.

— **Örült leány.** S z t o k i c s Julianna pénteken este Zimonyból hajón városunkba jött. Az állomásról egyenesen a Ferenz Jozsef téren álló kereszthez ment és ott tédre borulva imádkozott. A rendőr őrjárat késő éjjel is még ott találta. Igazolásra szölitották fel, mire csak érthetetlen szavakkal felelt a szerencsétlen leány. A rendőrségre kísérték, hol újból tédre borult és szemfogatva össze vissza imádkozott. Megfigyelés végett a városi kórházba szállították.

— **A fegyenczipar.** Az igazságügyminiszter elhatározta, hogy több iparágat, melyet a fegyházakban üznek, fokozatosan be fog szüntetni, mert esztendő óta és kiváltképp a legutóbbi időben, mind hangsúlyosabban hangzik iparosaink körében az a panasza, hogy a fegyencziparok között kézműipar egyenletlen versenyt folytat a hazai szabad iparral s ebből kifolyólag számos iparág kifejődése akadályoztatik meg. A fegyenczipar megszüntetése tárgyában értekezlet volt az igazságügyi miniszteriumban. Az értekezleten azzal a kérdéssel foglalkoztak, hogy mennyiben szükséges és lehetséges a fegyházak, börtönök és fogházak iparüzemét apasztani s a mezőgazdaságot nagyobb mérvben művelni. Az értekezlet arra a megállapodásra jutott, hogy a börtönök, fogházak lakóit a jövőben oly iparág művelésére kell szorítani, amelyek hazánkban eddig egyáltalában nem készítették, a hazai szükségletet ki nem elégítik. Az így fennmaradó elem, amely a rabok mai létszámának mintegy 60-70%-át képezi, földművelési és gazdasági munkára lesz szoritandó.

1902

— **Röndnek muszáj lenni.** András bácsinak ezen mondása a mi városi redőrségünknek is visszhangra kezd találni. Legilletékesebb helyről ugyanis arról értesítenek, hogy a szennyviznek az utcára és nyitott árkokba való öntését semmi szín alatt nem tűrik tovább. E célból kitisztították már az egyes utcák árkaikat, s ha jövőben bárki háza előtt szennyvizet (moslék, szappanlé stb.) öntenek ki, az iránt rendőrfőkapitányágunk minden feljelentés bevétele nélkül (?) komolyan és legerélyesebben fog eljárni. Vigyázzunk — tehát a rendre. — Az eredményre kíváncsiak vagyunk.

— **„Ermeléki első szőlőoltványtelep“** Nagy Gábor (Nagy Kágya) hirdetését a t. cz. olvasóközönség szíves figyelmébe ajánljuk.

— **Az alföld hanyatlása.** Cserháti Sándor, a magyaróvári akadémia e kiváló tanára, a magyar Kanaán kimerülését konstatálja. Cs. rhátit hosszabb idő óta folyó megfigyelései és tudományos kutatásai arra a meggyőződésre vezették, hogy az alföldön a buza már rosszabbul fizet, mint az ország más részeiben. Nyolcz év közül csak kettőben, 1895. és 1896-ban volt nagyobb termése az alföldnek, mint a dunáninneni és dunántúli nyugoti megyéknek, mert míg az alföldi megyék buzatermésének átlaga például 1899-ben 110 q volt, addig a nyugoti megyékben 13 q buza termett. Az a kérdés, mi lehet annak oka, hogy az alföld híres termőképességű, mélyrétegű talaján kisebb a buza termése, mint a silányabb talajú nyugati megyékben? Beható vizsgálat után Cserháti az Alföldön régóta üzött túlhajtott buzatermelés, rablogás és a rossz vetőmagban találja a hanyatlás okát. Azt hiszik, hogy ez a kérdés olyan, mely nem csupán gazdasági, hanem politikai szempontból is igen fontos.

— **Leolt baromfit szállítók figyelmébe.** A dresdai állatvédő-egyesület értesítése szerint az ottani piacon tilos oly baromfit árusítani, mely nem közönséges módon (a nyak átmetésével), hanem úgy öletett meg, hogy az állaton külső sértés (metszés) nem látható. Állítólag az Osztrák-Magyar Monarchiából kerülnek a dresdai vásárra ily módon ölt baromfiak; vegyék hát szárnyas öltök és szállítóinak tudomásul a dresdai tilalmat s oda csak közönséges módon ölt baromfiakat szállítsanak.

Hirdetések.

Hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, hogy vb. **Schweizer J.** pancsovai cég csődtömegének eladása tárgyában **f. évi november hó 16-ikára** kitűzött ajánlati versenytárgyalás a közadós és a csődhitelvezők közti egységre való kiállítás reményében a csődválaszmánynak **f. évi november hó 9-én** hozott határozata alapján **célhasznatott.**

Pancsován, 1901. november hó 9-én.

Dr. Pentia Péter,

ügyvéd
tömeggondnok.

1-1

17552. szám
1901. tlv.

Végzés, árverési hirdetmény és feltételek.

A pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán **Winkler Nándor** pancsovai lakos javára 204 kor. tőke, ennek 1897. évi november hó 24-től járó 6% kamata 80 kor. 35 fill. eddigi 11 kor. jelenlegi és még felmerülő költség kielégítése végett az 1881: 60 t. cz. 144 §-a alapján s 146 §-a értelmében **Kedencz Eva, Nemece Janó, Nemece Misó, Nemece Marcz, Nemece Márton, Nemece Márton és Nemece Misó** lajosfalvi lakosok ellen a La ostalva községben a 512. f. 1857. szám tlvkvb. foglalt: 1.) 3. d. 25. hrsz. 1. hold II. o. szántóra 204 kor. II. a lajosfalvi 850. f. 1858. szám tlvkvb. foglalt: 2.) 2. d. 42. hrsz. 1. hold II. oszt. szántóra 143 kor. 3.) 3. d. 42. hrsz. 1. hold II. oszt. szántóra 154 kor. 4.) 4. d. 42. hrsz. 1. hold II. oszt. kaszálóra 126 kor. 5.) 146. hrsz. 800 □-ól szőlőre 260 kor. III. a lajosfalvi 1435. sz. tlvkvb. foglalt: 6.) 4. d. 26. hrsz. 1. o. kaszálóra 178 kor. IV. a lajosfalvi 2084 sz. tlvkvb. foglalt: 7.) 490. sz. ház és 720. □-ól házhelyre 224 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Lajosfalva községében **1901. évi november hó 28-án d. e. 9 órakor** fog megtartatni úgy a tlvki hivatalban mint a Lajosfalva községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

3) Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 20 kor. 40 fill. 14 kor. 30 fill. 15 kor. 40 fill. 12 kor. 60 fill. 26 kor. 17 kor. 80 fill. 22 kor. 40 fill. készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881: évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt u. a. kiszolgáltatni.

Pancsován, 1901. évi október 11-én.

Penyigey.

kir. t. bír.

1-1

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplő-gépek 2 1/2 egész 12 lóerős, számkaszalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-pótlak, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénacsvártók, boronák

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrle-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Résletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgépgyára.

Gyomorbajosoknak!

Mindazoknak, kik meghűlés, a gyomor túlterhelése, hiányos, nehezen emészthető, avagy túlfűró vagy hideg ételek élvezete, továbbá rendetlen életmód által maguknak gyomorbajt, mint:

gyomorhurut, gyomorgöres, gyomorfájdalom
nehéz emésztés vagy elnyálkásodást

szerettek, ezennel egy jó házi szer ajánlatik, melynek kitűnő hatásai már évek hossza során át kipróbáltattak. Ezen szer az

Ullrich Hubert-féle növénybor.

Ezen növénybor kitűnő gyógyhatású fűvekből jó borral van készítve, mely erősíti és élénkíti az emésztő szervezetet. A növénybor megszünteti az emésztési zavarokat s elősegíti az egészséges vér képződését.

A növényborknak ideje korán való használatával legtöbbször még esirájában elfojtató minden gyomorbántalom. Ezért tehát el nem mulasztandó, a növénybort idejekorán használni. Oly jelenségek, mint: felfújás, felbőfenes, gyomorégés, felfuvas, emelygés hányással, mely bajok krónikus (elavult) gyomor bajnál különösen hevesen jelentkeznek, nehány szori ivás után eltűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei, mint szorulás, kolikafájdalom, szívdobogás, álmatlanság, valamint vérszorulás a májban, lépből és kapuérrendszerben (Hämorrhoidal-bántalom) növényborral gyakran igen hamar megszüntetnek. A növénybor megszünteti az emésztéshetlenséget és eltávolítja a gyomorból és belekből könnyű szék által az ártalmas anyagokat.

Száraz, sápadt arczzsin, vérihiány, erőtlenség

legtöbbször a rossz emésztés, elégtelen vérképződés és a máj beteges állapotának következményei. Ily egyének étvágyhiánnyal, ideges ellankadás és rossz kedélyhangulat mellett, fejfájással és álmatlan éjszakkal lassan elcsúsznak és sirba szállnak. A növénybor az elgyengült életerének új lendületet kölcsönöz. A növénybor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcsere, siettet a vérképződést, csillapítja a felizgatott idegeket s új életkedvet teremt. Számos elismerés és köszönőirat bizonyítja ezt.

A növénybor kapható füvegenként 3 koronáért és 4 koronáért Pancsova városi gyógyszerárjában, továbbá, Homolcz, Bresztovác, Belgrád, Zimony, Bataj-nicza, Uj-Pázu, Ó-Pázu, Glogon, Almás, Franzfeld, Réva-Ujfal, Román-Petre, Károlyfalva, Alibunár, Dolova, Mramorák, Bavaniste, Temes-Kubin, Szendrő, Pozsarevác, Aleksandrovac, Palánka, Parezány, Aranjelovac, Mb. Valjevo, Obrenovác, Sabac, Sasinski, Mitrovicza, Lacerak, Ruma, Ireg, India, Uj-Karlóca, Slankamen, Titel, Perlasz, Farkas, Tor.-Sziget, Ozora, Tor.-Vasárhely, Dobrica, Kevi-Szöllős, Vég-Szent-Mihály, Temes-Paulis, Jaszenova, Vrazevgáj, Fehéremplom, Palánka, Grndiste, o-Moldova, Uj-Moldova, Petrovac, Sviljinaec, Kragujevac, Grn. Milanovaec, Reska, Loznicza, Janja, Bielina, Ertevik, Cserevacz, O-Futtak, Karlóca, F.-Kovil, Pétervárad, Ujvidék, Verscez stb. gyógyszerárjában, valamint Magyarországon és Ausztria-Magyarországon minden kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszerárjában.

Azonkívül a pancsovai gyárgyártár szeptéül 3 és több üveg növénybort eredeti áron Ausztria-Magyarországon minden részébe.

Utánzatoktól óvakodjunk.

12-5

Kérjünk határozottan

Ullrich Hubert-féle növénybort

12084. szám
1901.

HIRDETMÉNY.

Pancsova város területén tartozkodó, 1879. 1880. és 1881. években született **idegen állításkötelesek** az 1889. évi VI. t. cz. 35. §-a alapján és értelmében ezennel felhívjuk, miszerint összeírásuk céljából **legkésőbb folyó évi november hó 30.-áig** a délelőtti hivatalos órákban ezen városi tanács katonai ügyosztályánál **Jovanovics Sándor tanácsnok úrnál** jelentkezzenek.

A jelentkezés alkalmával az illetőségi okmányok (utlevél, igazolási jegy, munka- vagy cseléd-könyv) előmutatandók. Azon állításkötél, aki ezen jelentkezést igazolatlanul elmulasztja, a fentilicet törvény emeltt szakaszának rendelkezése értelmében 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, de nem hajthatás esetén pedig megfelelőleg 1-10 napi elzárással megbüntethető fog.

Pancsova th. város tanácsától 1901. évi október hó 29-én.

Mattanovich Adolf,

polgármester.

18171. sz.
1901. táv.

Végzés, árverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. tszék mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán **Visnyicsky Miléva** pancsovai lakos javára 400 kor. tőke ennek 1899. évi november hó 23. napjától járó 6% kamata 254 kor. 20 fill. eddigi 10 kor. jelenlegi s a még felmerülő költés kielégítése végett az 1881: 60. t. cz. 144. §-a alapján s 146. §-a értelmében **Bozsika Adám és Bozsika György** ozorai lakosok ellen az Ozora községben és az 1899. tkvben foglalt: 1.) 449. sz. ház és 100 [ ]-öl házhelyre 48 kor. az ozorai 1928. sz. tkvben foglalt: 2.) 163. hrsz. 400 [ ]-öl kerre 66 kor. az ozorai 3090. sz. tkvben foglalt: 3.) I. d. 101 hrsz. 2 h. I. o. szántóra 828 kor. az ozorai 2525. sz. tkvben foglalt: 4.) 141. hrsz. 313¹/₂ [ ]-öl szőlőre 116 kor. az ozorai 2089. sz. tkvben foglalt: 5.) 13. hrsz. 2. hold I. o. szántóra 287 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Ozora községében 1901. évi december hó 21. napjának d. e. 9 órakor fog megtartani a következő ügy a tkvi hivatalban, mint Ozora községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1) Kikiáltási ár a becsár.

2) Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is fog eladatni.

3) Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 4 kor. 80 fill. 6 kor 60 fill. 82 kor. 80 fill. 11 kor. 60 fill. 28 kor. 70 fill. készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi 60 t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt u. a. kiszolgáltatni.

Pancsován, 1901. évi október hó 23-án.

Pavlovics,

kir. t. bíró.

Korszakalkotó találmány a légszuszvilágítás terén a

„Napfényégő.”

A mai kor legerősebb izzófényégője, mely hivatva van a villamos izzólámpákat helyettesíteni. Főelőnye: Kevés fogyasztás mellett a legmagasabb világítóerőt elérni, s így fentjelzett égőnk minden tekintetben megfelel. A „**napfényégő**” 200 gyertyafényvel világít, s így négyszer olyan erős világító képességgel bír mint a mai napig ismert legjobb izzófényégők. (pld. Auerégők). Hengerek (cylinderek) törése ki van zárva, s így az izzótestek (hársnyák) tartósabbak. Az égők új és szabályozható szerkezetük alapján fényerejükben nem veszítenek.

Kiváló tisztelettel

Világítási és vízvezeték

berendezési vállalat részvénytársaság

Szeged.

Kizárólagos főképviseletük:

MAYER FERENCZ fia
uraknál **PANCSOVA**

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

A sztarcsovai utcában levő

45. sz. ház

szabad kézből eladó.

Föltételeket

Petkovics Száva ny. tanító,

Török-utca 6. sz. a. ad.

Hirdetmény.

Az Osztrák-magyar banknak helyben újonnan felállított fiókjának 1901. évi október hó 28-án a Klastrom és Iskola utcai sarok ház földszintén levő helyiségekben megnyitott. Az irodai órák egyelőre reggeli 8 órától délutáni 2 óráig állapítottak meg.

A fiókjának üzletköre kiterjed:

a) bankképes váltók, értékpapírok és szelvények leszámítására,

b) váltók, értékpapírok és szelvények bizományi beszedésére,

c) váltóelfogadványok bizományi beszedésére (az elfogadott első váltó átvétele stb.),

d) a giró-forgalomra,

e) bankutalványok kiállítására a két főintézetre és valamennyi bankfiókjintézetre,

f) kölcsönképes értékpapírokra való kölcsönzésre,

g) egy évnél nem régebben lejárt szelvények kifizetésére,

h) mindennemű értékpapírokhoz tartozó szelvények bizományi beszedésére, a mennyiben a szelvények átvétele valamely bankintézet helyén eszközölhető.

i) az elővételi jog bizományi gyakorlására és értékpapírokra teljesítendő befizetésekre, valamint konvertálandó kötvények kicserélésének eszközésére,

k) értékpapírok és érmék bizományi vételére és eladására,

l) külföldi helyekre szóló checkek és utalványok bizományi beszedésére,

m) létező átvételre a bécsi vagy budapesti főintézethez való beküldés céljából,

n) aranyrudak, valamint aranyfövény és aranypor, továbbá külföldi és kereskedelmi arany-érmék beváltására meghatározott áron,

o) bankjegyeknek és a koronaérték érmeinek beváltására.

Az Osztrák-magyar bankkal való üzleti közlekedésre megállapított kimerítő határozmányok a fiókjának által kívánatra díjmentesen szolgáltatnak ki.

Pancsova, 1901. évi október hó 26-án.

Osztrák-magyar bank

Pancsovai fiókjintézet.

(Férflak ingyen kapnak)

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz-oldalas könyvet postán; jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legmulatraméltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elveszített férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges, csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bérhonnagy magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute, 98. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amer'ka. A levelek mindig bérmentesítendőek.

TROPON tápláló és erősítő szer, a legjobb és legolcsóbb fehérnyekészítmény, kapható a következő alakokban:

TROPON por-alakban, a hus legfőbb része, tiszta fehérnyek ételkehez keverve tápláló erejüket sokszorosan fokozza.

VAS-TROPON egyesíti magában a vas és véréképző és a fehérnyek izomerősítő hatását. A vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség legjobb orvosszere.

TROPON-CACAO a legfőbb reggeli ital, tiszta táplálóbb, mint a közönséges cacao, melynek legfinomabb fajtájával készül.

TROPON-GYERMEK-TÁPLISZT a legértelmesebb és legmegbízhatóbb gyermek tápláló. Egyedül igazi pótszere az anyának. Nagy Tropon (fehérnyek) tartalma következtében tápláló ereje nagyobb, mint minden más tápliszta.

Kaphatók minden gyógyszerárban. 10-6

Szülőoltványok

szokványminőségben. 20-4

A legkiválóbb 42 bor- és esemegefajogban fajtiszán, teljes jóállással.

Élőkerítés.

Gleditschia esemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövis, igen gyorsan fejlődő sövényfajta. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmi féle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer esemete elég 200 méterre. — Ára 6 ft.

Diócsemeték. Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyészése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelesség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városban, falun pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekben áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek minden 20-4 kinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Érmelték első szülőoltvány-telep” Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Minden háztartásban nélkülözhetetlen czikk.

Magas rendelet alapján minden kereskedő árusíthatja és orvos-szak tekintélyek által ajánlatik a

JÓZSEF TÁP-TEA.

Köhögés, mellfájás, nehéz lélegzés (aszthma) elnyálkásodás ellen az

I-ső számú József táp-tea.

(1 doboz ára 50 fillér.)

Nehéz emésztésnél, székszorulásnál, bágyadtságánál, tulajdonánál és mint vértisztító teát orvosi szaktekintélyek ajánlják rendes használatra a

II-ik számú József táp-teát.

(1 doboz ára 50 fillér.)

Viszonteladók nagyobb vételnél előnyben részesülnek.

Fő- és szétküldési raktár: **Vogler József-nél,** Budapest VI. ker. Külső Váci-út 140. szám.

Képviseletet vidékre minden városban adok. 10-8

Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován.